

ת"פ 8378/08 - מ.י. פרקליטות מחוז ירושלים נגד יגאל גבאי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 8378-08 מ.י. פרקליטות מחוז ירושלים נ' גבאי 23 אוקטובר 2014

בפני כב' השופטת דנה כהן-לקח
בעניין: מ.י. פרקליטות מחוז ירושלים

המאשימה

נגד

יגאל גבאי

הנאשם

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע לפי הודאתו בשתי עבירות של לקיחת שוחד לפי סעיף 290(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), ובשתי עבירות של מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק הנ"ל.

בהתאם לחלק הכללי של כתב-האישום המתוקן, הנאשם החל לעבוד במינהל מקרקעי ישראל (להלן: ממ"י או המינהל) בשנת 1995. במועדים הרלוונטיים לכתב-האישום, שימש הנאשם כממונה על רכישות והפקעות במחוז ירושלים. במסגרת תפקידו, הכיר הנאשם היטב את שוק הנדל"ן באזור ירושלים, בעיקר בתחום המקרקעין השייכים לאוכלוסייה הערבית. בין היתר, ריכז הנאשם תביעות לגבי זכויות במקרקעין הנמצאים בשכונת בית צפאפא בירושלים. כחלק מתפקידו, העביר הנאשם את התביעות לוועדת הקרקעות של שכונת בית צפאפא היושבת במשרד המשפטים, ואשר הוסמכה להכריע בבקשות אלה עם המלצת המינהל. לאחר קבלת ההחלטה בוועדת הקרקעות, הוחזר התיק לנאשם להמשך טיפול בהתאם לתוכן ההחלטה. בשלב זה, היה על הנאשם להעביר את התביעה לוועדת השחרורים באפוטרופוס לנכסי נפקדים, על-מנת שתוצא תעודת שחרור על הזכויות בנכס. לצורך השלמת העברת הזכויות במרשם המקרקעין, חתם נציג המינהל על שטרות המכר. משך הטיפול הממוצע בתביעה היה כעשר שנים. במסגרת תפקידו, הכיר הנאשם את עו"ד חוסיין גנאיים (להלן: עו"ד גנאיים או גנאיים) אשר עסק, בין היתר, בתביעות שונות בנושאי מקרקעין. במהלך ההיכרות בין הנאשם לגנאיים, קיבל הנאשם שוחד מגנאיים תמורת קידום הטיפול בתיקים, וכן סייע לגנאיים בניהול תיקיו כנגד ממ"י בדרך שיש בה הפרת אמונים.

בהתאם לאישום הראשון בכתב-האישום המתוקן, בשנת 2001 החל גנאיים לטפל בבקשתה של הגב' חנאן סלמאן (להלן: הגב' סלמאן) לשחרור קרקע ובית הבנוי עליה בשכונת בית צפאפא. ביום 24.6.2003, בהסתמך על המלצת הוועדה כמפורט לעיל, שיחרר האפוטרופוס לנכסי נפקדים את הנכס לגב' סלמאן. בהמשך, בסמוך ליום 18.7.2006 פנה גנאיים לנאשם וביקש ממנו כי יזרז חתימת שטרי מכר הקרקע בתיק סלמאן. לפי הצעת עו"ד גנאיים, סיכמו עו"ד גנאיים והנאשם, כי הנאשם יקבל בתמורה לעזרתו חלק משכר טרחתו של עו"ד גנאיים בסך של 2,000 דולר. ביום 18.7.2006 נפגשו הנאשם וגנאיים בסמוך למשרדו של גנאיים. בפגישה העביר גנאיים לנאשם מעטפה ובה

שטרות המכר המקוריים ותשלום בסך 4,500 ₪. במהלך הפגישה אמר הנאשם לגנאיים כי הסכום אינו מספיק, מאחר שגנאיים הבטיח לשלם לו 2,000 דולר, ואף אמר לגנאיים: "תזרום איתי תזרום, כי אני אוכל לארגן לך עבודות במאות אלפי ₪", וזאת במטרה לעודד את גנאיים להתמיד בקשר שרקמו. לאחר מפגש נוסף ומספר שיחות טלפון לתיאום המפגש, נפגשו הנאשם וגנאיים ביום 27.7.2006 בסמוך לשעה 10:20 במשרדו של גנאיים בירושלים. במפגש זה מסר גנאיים לנאשם עוד 4,500 ₪ עבור החתימה על שטרי המכר. הנאשם הבטיח כי ידאג להעביר את השטרות חתומים תוך יום יומיים. ביום 31.7.2006, בסמוך לשעה 18:00, במשרדו של גנאיים, הנאשם העביר לגנאיים את שטרות המכר החתומים. בגין אישום זה, הורשע הנאשם לפי הודאתו בעבירה של לקיחת שוחד.

בהתאם לאישום השני בכתב-האישום המתוקן, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, הפנה הנאשם לגנאיים לקוח בשם חליל עליאן (להלן: עליאן), תושב בית צפאפא, אשר ניהל תביעה בבית-המשפט המחוזי כנגד ממ"י. גנאיים עתר בשם עליאן לביטול הפקעה בקרקע שירש. במהלך מגעים בין הצדדים בתיק הנ"ל, מסר גנאיים לפרקליטות הצעה בסוף שנת 2005 לסיום התיק בדרך של תשלום דמי חכירה בשיעור של 30% מהערכת שווי הקרקע שערך ממ"י. נוהלי ממ"י חייבו גביית תשלום דמי חכירה שאינם נופלים מ- 50% משווי הקרקע. בפגישה שהתקיימה בין הנאשם וגנאיים ביום 18.7.2006, סיפר גנאיים לנאשם כי התיק של עליאן עדיין "תקוע" בשלב המשא ומתן בשאלת גובה דמי החכירה. גנאיים אמר כי הוא אינו מצליח לקדם את התיק וביקש את עזרת הנאשם. הנאשם הציע לגנאיים להעלות את הצעתו לעניין דמי החכירה ל- 50%, וכך יענה ממ"י להצעתו. הנאשם הוסיף ואמר לגנאיים שינסח מכתב חריף למינהל, בו יקבול על הסחבת בה נוקטת המדינה ועל היחס המזלזל של הפקידים. גנאיים ענה כי יפעל כהמלצתו של הנאשם וישלח לו מכתב בהתאם. גנאיים הבטיח לתגמל את הנאשם בתמורה לעזרתו מכספי שכר הטרחה שיקבל עבור טיפולו בתיק, והשניים סיכמו כי גנאיים יעביר לנאשם 500 דולר. ביום 27.7.2006, במהלך פגישה במשרדו של גנאיים, מסר גנאיים לנאשם סכום של 2,250 ₪ כפי שסוכם. בגין אישום זה, הורשע הנאשם לפי הודאתו בעבירה של לקיחת שוחד ובעבירה של מרמה והפרת אמונים.

בהתאם לאישום השלישי בכתב-האישום המתוקן, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, בסמוך ליוני 2005, הפנה הנאשם לגנאיים לקוח בשם ג'אבר ג'ברין סלמאן (להלן: ג'אבר). לג'אבר היה סכסוך עם אדם אחר ועם ממ"י, ביחס לזכויותיו בקרקע בשכונת בית צפאפא בירושלים, והוא ביקש מגנאיים שייצגו במטרה להגיש תביעה לפירוק שיתוף במקרקעין. ג'אבר וגנאיים סיכמו כי שכר הטרחה יהיה 20,000 ₪. ביום 19.6.2006 הגיש גנאיים לבית-משפט השלום בירושלים כתב תביעה כנגד ממ"י והאדם האחר, בו עתר לפירוק השיתוף. בתביעה לא התבקש סעד כלשהו נגד ממ"י. ביום 27.7.2006 במהלך הפגישה במשרדו של גנאיים כמתואר באישום 2 לעיל, שוחחו הנאשם וגנאיים גם בעניין תיק ג'אבר. הנאשם שאל את גנאיים כמה זמן נותר לממ"י להגשת כתב-הגנה בתיק. בשיחה אמר גנאיים לנאשם כי לממ"י נותרו חמישה ימים בלבד להגשת כתב הגנה, וכי לא יסכים להארכה ויבקש פסק-דין. בתגובה אמר הנאשם לגנאיים כי הסיכויים שממ"י יספיק להכין כתב-הגנה עד למועד זה קלושים, וכי ממ"י יגיש בקשה להארכת מועד. הנאשם הסכים לדברי גנאיים ואמר לו כי: "הגיע הזמן שלא יסכים" לבקשת הדחייה של המדינה, כמו שאף אחד לא מתחשב בלחצים שיש לעו"ד פרטי. בגין אישום זה, הורשע הנאשם לפי הודאתו בעבירה של מרמה והפרת אמונים.

השתלשלות העניינים בהליך

3. כתב-האישום המקורי בתיק הוגש באוגוסט 2008 וטופל בשעתו על-ידי כב' השופט לי-רן. התיק הועבר לטיפולו

בספטמבר 2012, בעקבות פרישת השופט לי-רן מכס השיפוט. באופן כללי, אומר כי התיק ידע דיונים רבים, בין היתר עקב מורכבות החומר והיקפו, הצורך להכריע בבקשות מקדמיות, ניסיונות שנעשו בין הצדדים במאמץ להגיע לפתרון מוסכם במהלך ניהול ההליך, וכן החלפת ייצוג בתיק. בתיק נקבעו חמש ישיבות הוכחות מלאות. כחודש לפני ישיבת ההוכחות הראשונה, הודיעו הצדדים על עריכת הסדר-טיעון ביניהם.

הסדר-הטיעון וטיעוני הצדדים לעונש

2. בהתאם להסדר-הטיעון בין הצדדים, הוסכם כי על הנאשם ייגזרו 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות (זאת, בכפוף לחוות-דעת חיובית של הממונה על עבודות השירות). בנוסף, הוסכם כי יוטל על הנאשם עונש מאסר על-תנאי לפי שיקול דעת בית-המשפט, וכן קנס בשיעור מוסכם של 44,000 ₪.

3. באי-כוח שני הצדדים עתרו במשותף כי אכבד את הסדר-הטיעון שהושג ביניהם. המאשימה אישרה בטיעוניה כי מדובר בהסדר מקל, אולם טענה כי יש לכבד את ההסדר בין היתר עקב ההודאה ונטילת האחריות; חלוף הזמן מאז האירועים (מעל 10 שנים לגבי חלק מהעבירות); ונסיבות אישיות מיוחדות של הנאשם שמטות את הכף לכיוון המקל. עוד עמדה המאשימה בטיעוניה על כך שההסדר הושג עקב מורכבות ראייתית בתיק, נוכח היקף החומר וכן נוכח מורכבות הקשורה בעד המרכזי בתיק שהינו עד מדינה. בנוסף, הוסכם על קנס ששיעורו פי 4 מהסכום שהנאשם הודה כי שלשל לכיסו. לטענת המאשימה, שיקולים אלה הובילו אותה להסכים להימנע מלעתור לעונש מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח.

באת-כוח הנאשם הצטרפה לדברי המאשימה לגבי המורכבות הראייתית בתיק וכן עמדה על נסיבותיו האישיות של הנאשם, לרבות התפטרותו של הנאשם מעבודתו בממ"י; ומחלות קשות של בני-משפחה קרובים, כולל אשתו של הנאשם. עוד עמדה הסנגורית על עבודת ההתנדבות של הנאשם בצה"ל ובשב"כ (הוגשו מכתבי המלצה על כך). לטענת הסנגורית, בהתחשב בכל אלה ובנימוקים עליהם עמדה גם המאשימה, ההסדר ראוי ויש לכבדו.

דין והכרעה

4. עבירות של לקיחת שוחד וכן מרמה והפרת אמונים שבביצוען הורשע הנאשם, הינן עבירות חמורות הנושאות עימן כיעור ברור. עבירות אלה פוגעות ביושרה של המינהל הציבורי ובאמון הציבור בו. הן כרוכות בהשחתת המידות בשירות הציבורי, ובשיבוש דרכי מינהל תקינות. בית-המשפט העליון עמד פעמים רבות על הענישה המחמירה שיש להשית על מבצעי עבירות מהסוג הנדון, על-מנת להעביר מסר חד וברור בדבר ההכרח להגן על טוהר המידות של השירות הציבורי, ועל-מנת להרתיע עובדי ציבור אחרים מפני ביצוע עבירות דומות. אך לפני ימים אחדים, שב והזכיר בית-המשפט העליון בפסיקתו כי ברגיל, עונש בגין עבירות מן הסוג בהן עסקין ראוי שיהיה עונש מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח, וזאת אף כאשר מדובר בסכומי שוחד שאינם גבוהים במיוחד בשיעורם (ראו: ע"פ 3609/14 מדינת ישראל נ' אלסין (20.10.2014), פסקה 10 מפי כב' השופט זילברטל).

5. בחינת נסיבות ביצוע העבירות במקרה שלפניי מעלה כי הנאשם היה בעל תפקיד בכיר יחסית בממ"י (ממונה

על רכישות והפקעות במחוז ירושלים). הנאשם ניצל לרעה את מעמדו כעובד ציבור ואת קשריו המקצועיים והמידע שהיה בידו לגבי אופן התנהלות הרשויות הרלוונטיות, והכל על-מנת לשלשל לכיסו הפרטי סכומי כסף בלתי זניחים. אין מדובר במעידה חד פעמית מצידו של הנאשם, שהרי עסקינן ביותר ממקרה אחד בו נטל הנאשם כספי שוחד ו/או הפר אמונים. הנאשם אף עודד את גנאיים להתמיד בקשר עימו כדי לגרוף סכומי כסף נוספים (ראו: דברי הנאשם לגנאיים באישום הראשון). בסך-הכל נטל הנאשם לכיסו שוחד בסכום העולה על 11,000 ₪. נראה כי המניע המרכזי לביצוע העבירות היה, אפוא, בצע-כסף.

בהתחשב בכך שעסקינן במספר אירועים של לקיחת שוחד ו/או מרמה והפרת אמונים על-ידי עובד ציבור במעמד בכיר יחסית, תמורת סכומי כסף ששיעורם הכולל בלתי מבוטל, אני סבורה כי משך המאסר בפועל המוסכם ובוודאי אופן ריצויו (6 חודשי מאסר בפועל לריצויו בדרך של עבודות שירות), הינם מקלים תוך סטייה ממתחם הענישה ההולמת (כך, בשים לב לעוצמת הפגיעה בערכים המוגנים; נסיבות ביצוע העבירות והענישה הנוהגת כמפורט לעיל; וכן עקרון ההלימה המהווה עקרון מנחה בענישה). ראיתי חובה להדגיש דברים אלה, על-מנת להבהיר כי אלמלא ההסכמה העונשית אליה באו הצדדים, היה מקום לגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל שמשכו ואופן ריצויו מחמירים יותר מן העונש שהוסכם.

6. אף-על-פי-כן, ראיתי לאשר את הסדר-הטיעון שהוצג לפניי. מטיעוני הצדדים עלה כי הנימוקים לעריכת ההסדר נגעו למורכבות חומר החקירה והיקפו, וכן לקשיים ראייתיים (הנוגעים בין היתר לעד התביעה המרכזי בתיק). לא ניתן להקל ראש בכוחם של טיעונים אלה. לכך יש להוסיף שיקולים נוספים לקולא (אף שאין בהם משום חזות הכל) ובהם: גילו של הנאשם; העדרו של עבר פלילי; ההודאה ונטילת האחריות מצד הנאשם שחשכו שמיעת הוכחות בתיק (אף כי הדבר נעשה בשלב מאוחר יחסית של ההליך, לאחר לא מעט דיונים); חלוף הזמן הניכר מאז ביצוע המעשים; העובדה שהנאשם הפסיק את עבודתו בממ"י עם פתיחת החקירה המשטרתית כנגדו; וכן נסיבותיו האישיות של הנאשם כפי שפורטו לפניי.

אוסף ואומר כי שיעור הקנס המוסכם עולה פי 4 על שיעור כספי השוחד שהנאשם שלשל לכיסו. יש ברכיב הכספי האמור כדי לאזן במידה מסוימת את ההקלה העונשית לה זכה הנאשם במישור רכיב המאסר בפועל.

בהתחשב במכלול השיקולים האמורים, ולאחר איזון בין התועלת שבעונש המוסכם עבור הנאשם לבין התועלת לאינטרס הציבור, אין בידיי לומר כי הסדר-הטיעון מצדיק את התערבות בית-המשפט (לאמות-המידה החלות על העניין, ראו: ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1) 577 (2002)).

סוף דבר

7. מן הטעמים שהובאו, ראיתי לכבד את הסדר-הטיעון בין הצדדים ולפיכך אני גוזרת על הנאשם כדלקמן:

א. 6 חודשי מאסר בפועל, אותם יוכל הנאשם לרצות בעבודות שירות כפי שקבע הממונה על עבודות השירות בחוות-דעתו.

על הנאשם להתייצב לריצוי עונשו ביום 5.11.2014 עד השעה 10:00 במפקדת מחוז דרום, יחידת עבודות שירות, ליד כלא באר-שבע.

מובהר כי על הנאשם לעדכן את משרד הממונה בכל שינוי, אם יחול, בכתובת מגוריו. כמו כן, מוזהר הנאשם כי עליו לעמוד בתנאי הפיקוח ובביקורות הפתע, וכי כל הפרה בתנאי עבודות השירות עלולה להביא להפסקה מינהלית ולריצוי העונש במאסר בין כותלי בית הכלא.

ב. מאסר על תנאי בן 4 חודשים למשך 3 שנים מהיום. התנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג עוון לפי סימן ה' לפרק ט' לחוק העונשין או עבירה לפי סעיף 284 לחוק העונשין.

ג. מאסר על תנאי בן 6 חודשים למשך 3 שנים מהיום. התנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג פשע לפי סימן ה' לפרק ט' לחוק העונשין.

ד. קנס בסך 44,000 ₪ או 12 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 16 תשלומים חודשיים שווים ורצופים בסך 2,750 ₪ כל אחד החל מיום 15.1.2015 ובכל 15 לחודש שלאחר מכן. לא ישולם אחד התשלומים במועדו, תעמוד יתרת הקנס לפירעון מידי.

המזכירות תעביר העתק הפרוטוקול ליחידת הממונה על עבודות השירות.

52937 זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ט תשרי תשע"ה, 23 אוקטובר 2014, בנוכחות הצדדים.